

III.

Vsak izmed nas od čakánj bi moral blazneti — kot plamen
 bičan od nočnih vetrov — črno pevaje bolešt.
 Mir je nad hišami, vase zaprtimi dvori molilnic,
 truden od ostrih molčanj trdih brezglasnih sten.
 Luči vgasnili smo v hramih in čakamo nanj, ki bo prišel
 mimo priprtih vrat — temnim domovom luč.
 Sre bo mordà začutil vpitja in ves bo omamljen.
 Ure minevajo v noč, trkajo votlo ob dver.
 Jočemo vase in vijemo roke, premrle od prošenj.
 — Pridi, raztrgaj čas! — Stene odmeve ječé,
 motne pripeve, ki tožijo z nami duše begaje
 s strahom neutešènj. Čakamo, ure bežé.

GRADITELJI SVETIŠČA

OTOKAR BŘEZINA

Nešteto smo videli čet. Skoz mrkó veličanstvo stvari
 so korakale tožno. Tuje so bile si duše, kakor da vsaka se z druge
 je zvezde
 po tajnem razbitju otela na zémljo.
 In sanjale so o svojih izgubah.

O samotah sredi magičnih gozdov, vrh katerih je solnce
 oralo po etru kot ptica z neskončnimi zlatimi krili;
 po vsem vesoljstvu letela je pesem njegova o slavi harmoničnega
 življenja,
 o čudežih tvornega jutra v vrtovih zemljé in podmorskih nižin,
 v modrih prerijah zraka in vode:
 v oceane se sklanjalo žejno in jih pijoč razburkavalo v vihiro,
 v ametistne votline pod ledenike zavetij v gnezdo rož gorskih
 hodilo je spavat
 in sen njegov vidni, poigravanje tisoč solnc bratskih,
 v ritmih melanholične godbe plešočih, je plaval v neskončnosti,
 sijoč ves v ljubezni. Noč je dajala cvetlicam, da so govorile o
 svoji moči zdravilni
 in o opoju, ki spava v grozdju in maku. Vedele so za nežne besede,
 ki kot natroseno zrnje privabljajo ptice. In gozdne živali,
 ki niso krvi še okúsile, so jih posečale vdano in varno.

Sanjale so o mestih, ki vladajo zémljam. O dela razkošju,
 prazniškem zvenku kladív, ukrotitvi ognja, vrtoglavici boja,

signalih voznje, sladkosti nevarnosti, ponosu dajajočih,
smelosti roke, ki meče čez narode tajnostne mreže,
in o besedah, ki padajo kakor venci iz smole na mesta sovražnikov.

O orlov ponosu na górah samotnih, katerih krila se vihrajoča
vidijo v naglici lèta negibno trda kakor iz jekla,
brza kakor pogledi, prodirajoč somračno vesoljstvo kot zvezde.

O slasti uničenja in triumfalnem pohodu ciklonov preko ravnín,
gozdnih požarih, ledenih polarnih orkanih, o demonskem krohotu
elementov,
ki se z rožljanjem raztrganih lancev kot bliski probijajo v kaos.

O tragični žeji išočih, o gonji, ki skrivnosti sledi
po potih nešteti svetov, zlivajočih v enem se svetu,
zmedeno bega skoz tisočletja, preží na preddobnih pokopališčih
in kot na žeblje, žareče še, pravkar skovane s poslednjim udarcem
kladiv,
svoje nevidne lovske mreže obeša na solnce
in ribiške sake spušča v morja goreča, ki jih povžijejo
kot pajčevino. In obsojena večno iskati
bega sredi molčanj, ki si odgovarjajo vsenaokoli
v magičnih dotikljajih rok, v agoniji živali trpinčenih
in v spočetju, zakritem od bliskov, v besu osteklenelih oči in v
ponosu,
v zemljó kopajočih stopinje, kjer ti si korakal.

Sanjale so o slastéh negotovosti, igre, o mrzličnosti tržišč,
o zmedi jezikov, polnečih duše s svojim kričanjem kot pristanišča,
kamor z vseh morij se vračajo ladje in kjer orgije groze,
nad in krví in pregreh preglušujejo morja besnenje
s strelom pozdravnim in z godbo prihajajočih.

In zvečer o sladkosti godbe, vijoče se po obrežjih
kakor etérna meglà, ki tone vanjo na tisoče luči,
vrhu rek, ki kot žile hladnega bleska se zde, da izvirajo
iz méseca. O zagonetnih ženàh, pod težo svoje lepote klonečih,
ki z zamišljeno pesmijo zovejo ljubljence. In njih šepetanje
in kril valovanje se zdi kot začarano v cvetju in drémanju grmov:
bele se, v fosornem blesku draguljev in ustnic, odevajo v sómrak,
kot bi njih róke s kretnjami kač, uspavanih s čarom,
sipale zrnje magičnih vonjev v srca, ki so pod njih pogledi se
vnela,
ter bi v omamnem sopuhu duše mrtvih pozivale na odgovor.

A najposlednejši vseh (kako zaihteli smo od ljubezni!) —
 milijoni razdédenih, mravlje, ki so nagnile se z lomov,
 sužnji, ki plazijo se skoz življenje kot skoz prepovedane vrte,
 so se vili molčé mimo nas. Njih utrujena duša bilà je brez sanj.
 Le v zaiskrénju oči pri udarcu nenadnih zamahov
 so zazrli nad sabo obok neba, začrnelega od mraka stoletij,
 kakor strop mračne delávnice, sajaste od tisočletne robóte:
 vetri so pod obzorje razpuhali vignje v Geheno rdečega žara,
 ki je bil, kakor bi celi pragozdi izrvani pod težo gorečo valov
 prasketali,
 in firmamenti, zemljé objemajoči, kakor mehurji, nabrekli iz
 stekla,
 poigraváje v vseh barvah in sinji, kupole sreče etérnih palač,
 okna na vrhu oboka za luči iz višine, topili se v pari
 in so kot pena króžili na površinah pripravljenih varov,
 katerih odsvit se je širil čez ves zenit zvezdni
 in v sajah mrakov se lovíl kot zlato peščevje, ki kri ga je zlépila:
 nanj pa so padale sence, gigantsko se odražajoče,
 kakor podoba skrivnostnega boja krog večnih plamenov.

Med njimi pa šli so graditelji tvojega svetega hrama. Ti so iz
 vseh se edini
 spoznavali z znaki. Kakor obljubo drugega néba in zemlje
 zrlí so grozo stvarí in prelest. In v neštetih oblik preobilju
 so čutili prvo napetje tvojega tvornega diha,
 ki se kot ogenj Elijev iskrí z vseh najvišjih linij lepote
 preko pokrajin, obremenjénih z oblaki stoletij,
 in ki z udarci strel ohromí rokó začrnelo predrznežu.
 Kot odrešitev od tajne krivde sta bila jim bolečina in delo.
 Kot gotovost poti njih notranja vedrost, negibna, bela in silna
 kot solnce,
 ki, najsi tudi nevidno ponoči in v vihri,
 vlada zemlji po zákonu večnem. Kot mater in sestro zmagalcev,
 v tisočletij razcvetu, na ustnicah jutra rdečico, pozdravljali ženo
 in poletna sozvezdja Orel, Labod, Delfin in Lira
 vstajala žarka so v svoje noči, za dnevom, ki se je zdaljšal.
 K milijonom trpečih bratov je šlo njih poslanstvo
 kot bi za stavbo najemali delavcev. Dà pa bi bile bolj žgoče
 najemajočih besede in róke, nagrajajoče z žerjavico hrepenenja,
 tvoja pravičnost, silna, nad smrtjo gospodujoča,
 je njih ustnicam vzela spomin na vse zemske sladkosti.

Prevel Fran Albrecht.